

ADRODDIAD I'R CABINET FFURFIOL

22 Ionawr, 2013

Aelod Cabinet: Cynghorydd W Gareth Roberts

Pwnc: Y Maes Gwastraff – Materion yn codi o'r Adolygiad Cyllideb Ail Chwarter

Swyddog Cyswllt: Gwyn Morris Jones, Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol

---

Y Penderfyniad a geisir/pwrpas yr adroddiad

I ystyried yr hyn argymhellir ar gyfer ymateb i gor a tanwariant ragwelir yn y maes gwastraff, Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol.

Barn yr Aelod Lleol

Ddim yn berthnasol.

---

1 Gwaredu Gwastraff (gorwariant £165k)

Mae'r Adran yn cynhyrchu tafluniad (cyn cychwyn y flwyddyn ariannol) o beth ddisgwyliar o ran tunelledd y gwastraff bwrdeistrefol fydd angen ei dirlenwi. Mae hyn i bwrpas sicrhau cadw oddi fewn i'r Lwfans Tirlenwi a chael amcangyfrif o'r cyfanswm Treth Tirlenwi am y flwyddyn.

Ar fonitro wedi 6 mis o'r flwyddyn, mae mwy wedi ei dirlenwi na raglenwyd sy'n achosi costau uwch o £121k. Mae'n debyg bod hyn o ganlyniad i:

- oediad mewn cyflwyno gwasanaeth casglu bwyd wythnosol oherwydd gofynion caffael cerbydau i'r pwrpas
- oediad mewn cael trigolion i ddygymod/arfer a'r gwasanaeth newydd.

Gall y tafluniad gorwariant newid ar gynyddu ailgylchu, aildefnyddio a chompostio yn ystod 6 mis olaf o'r flwyddyn. Bydd angen i'r Cyngor benderfynu ar pa opsiwn i'w weithredu o ran cyfyngu ar y bin gweddilliol (gwyrd) ar ddechrau'r flwyddyn nesaf i bwrpas lleihau ar dirlenwi.

Mae £44k o gostau uwch oherwydd gwaredu coed. 'Roedd costau gwaredu coed eleni dan reolaeth gan fod trefniant mewn lle gyda chwmni biomass i gymeryd y gwastraff coed. Yn anffodus, derbyniwyd cyfarwyddyd gan Lywodraeth Cymru nad oedd gwaredu gwastraff drwy'r dechnoleg biomass yn cyfrif tuag at ffigyrau/targedau ailgylchu. Yr ydym felly wedi newid (ers 1 Hydref) i drefniant ailgylchu'r coed sydd yn llawer iawn fwy costus.

2 Safleoedd Gwaredu (gorwariant £223k)

Mae gofynion amgylcheddol llawer uwch yn achosi cynnydd mewn costau gweithredu safleoedd tirlenwi. Er bod safle tirlenwi Llwyn Isaf wedi ei gau ynghynt na raglenwyd, mae costau ymdrin trwytholch y safle yn parhau ac wedi profi'n uchel eleni oherwydd y tywydd gwlyb eithriadol.

Mae holl wastraff y Sir i'w dirlenwi, yn mynd i Safle Ffridd Rasmus, Harlech ac mae costau gweithredu'r safle wedi cynyddu o ganlyniad.

Mae ymdrechion yn cael ei wneud i ostwng costau llafur a fflyd yn y safle. O ran Ffridd Rasmus, mae'r Cabinet yn ymwybodol bod ystyriaeth o ddyfodol y safle ar gyfer gwaredu yn cael ei wneud ar hyn o bryd (adroddiad i'r Cabinet Anffurfiol: 28 Tachwedd, 2012).

3 Maes Gwastraff (tanwariant £141k)

Oediad mewn agor safle ymdrin â bwyd (GwyrriAD) sydd bennaf gyfrifol am y tanwariant hwn. Mae GwyrriAD ar raglen i fod yn weithredol Medi 2013.

4 Safleoedd Mwynderau (tanwariant £100k)

Oediad mewn agor safle Blaenau Ffestiniog sydd bennaf gyfrifol am y tanwariant hwn. Safle Blaenau Ffestiniog yn weithredol Gorffennaf, 2012.

5 Casglu Gwastraff ac Ailgylchu (tanwariant £34k)

Oediad mewn cyflwyno rhan o'r gwasanaeth sydd yn bennaf gyfrifol am y tanwariant hwn.

6 Casgliadau Gwastraff Masnachol (gorwariant £152k)

Mae'r gwasanaeth hwn ynghanol trawsnewid sylweddol gyda chyflwyno gwasanaeth casglu deunyddiau ailgylchu a bwyd yn ychwanegol i gasglu gweddilliol a gwydr. 'Roedd bwriad cael y gwasanaeth yn agosach i fod yn hunangynhaliol erbyn diwedd y flwyddyn ariannol hon, cyn newid i sefyllfa blwyddyn nesaf lle bydd arbedion o £50k o'r gwasanaeth yn cyfrannu tuag at Strategaeth Arbedion y Cyngor.

Yn bennaf, mae'r gwasanaeth hwn wedi dioddef colled o £90k mewn incwm disgwylidig eleni, oherwydd busnesau yn peidio bodoli (oherwydd y sefyllfa economaidd) a rhai busnesau yn mynd at ddarparwr arall i'w gwasanaethu.

Oherwydd yr oedi mewn cyflwyno'r gwasanaeth newydd (oherwydd rheolau pwrcasu fflyd) a bod masnachwyr yn araf ddygymod a'r newid, mae mwy na raglenwyd yn cael ei dirlenwi o'r gwasanaeth (£76k o gostau uwch).

Mae Tîm Tasg mewn bodolaeth sy'n gyfrifol am arwain y trawsnewid i'r gwasanaeth hwn. Mae ymdrechion sylweddol yn cael ei wneud i leihau'r gorwariant ragwelir eleni e.e.

- lleihad mewn costau llafur – mae 8 swydd eisioes wedi eu diddymu o'r gwasanaeth
- lleihad mewn costau fflyd – rhesymoli cylchdeithiau
- ymgyrchoedd cynyddu'r hyn gesglir o fwyd a deunyddiau ailgylchu – i bwrpas lleihau costau tirlenwi. (Ailgylchu eleni wedi codi o 11% i 25.11% yn y 6 mis cyntaf)
- sicrhau cleientiaid.

Mae achos busnes yn cael ei ddatblygu i bwrpas lleihau yn sylweddol neu ddileu'r gorwariant eleni ynghyd â sicrhau arbedion ar gyfer y Strategaeth Arbedion flwyddyn nesaf. Mae yn bennaf i'w wneud gyda lleihau costau gwaredu a chynyddu ailgylchu. Mae'n fwriad cyflwyno ffioedd gwahaniaethol yn 2013/14 i bwrpas cynyddu ailgylchu/compostio gwastraff masnachol a lleihau ar hyn dirlenwir.

Barn y swyddogion

Y Prif Weithredwr:

'Diau y bydd y Cabinet am bwysu am sicrwydd y Pennaeth, er y bydd elfennau o orwariant yn parhau, y bydd, yn ol ei arfer yn medru maintoli'r Gyllideb erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Bydd angen hefyd pwysu a mesur i ba raddau mae problemau eleni yn debygol o gael eu datrus neu eu hail-adrodd yn y blynddoedd i ddod'.

Y Swyddog Monitro:

'Gofynnwyd am yr adroddiad yma yn y Cabinet ar 20 Tachwedd 2012 er mwyn i'r aelodau fodloni eu hunain ar ymhlygiadau ariannol sefyllfa gwastraff yn gyffredinol. Nid oes gennyf sylw o safbwynt priodoldeb'.

Y Pennaeth Cyllid:

'Fel adroddwyd i'r Cabinet yn Tachwedd, mae gorwariant gwaelodol sylweddol o £540k o fewn y maes gwastraff eleni, sy'n cael ei leddfu'n rhannol gan lithriadau gwahanol gynlluniau yn y flwyddyn, am amryw o resymau, sy'n gadael sefyllfa gorwariant net o £265k.

Ymddengys bod datrysiad i orwariant rhai o'r cynlluniau yn ddibynnol ar benderfyniadau sydd eisoes wedi eu gwneud a phenderfyniadau pellach sydd angen eu gwneud, ond mae'n debyg bydd cyfran o'r gorwariant yn parhau am ran o'r flwyddyn nesaf o leiaf.

Mae sawl strategaeth teg gan yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol, ond rhai ohonynt yn ddatrysiadau hirdymor, felly bydd disgwyl i'r Adran ariannu'r gorwariant o danwariant gwasanaethau eraill, neu ffynonellau eraill er mwyn cadw oddi fewn i'r gyllideb erbyn diwedd y flwyddyn ariannol 2012-13.

Rhagwelir y bydd cyfran o'r tanwariant yn parhau yn rhannol yn 2013-14 a bydd yn gymorth i leddfu'r gorwariant a nodir uchod, ond bydd angen monitro datblygiad unrhyw ddatrysiad i sicrhau bod yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn cadw oddi fewn i'r gyllideb eto'r flwyddyn nesaf.'

Atodiadau